

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 12.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 8.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Pojedini brojevi stoje 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbroju, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Disma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru»

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izveštaji austr. ugarskog i njemačkog glavnog stana od 9. i 10. maja nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Izveštaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 10. Glavni stan, 9 maja:

Fronta u Iraku:

Istočno od Silemanija naše predstraže uzbiše napad, što ga pokušala ruska konjica. Na Cufratu jedan naš konjički odjeljak oteo je u okolini Fal-ludže neprijateljski osobni automobil, a jedna naša konjička patrola neprijateljsku prijevoznu kolonu

Fronta u Kavkazu:

Dotpuno mirovanje.

Fronta na Sinaju:

Ojaka konjica pokušala sa desnog neprijateljskog krila da napadne jedan naš pomaknuti eskadron, ali joj se pokušaj izjalovi.

Izveštaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 10. Izveštaj generalnog štaba, 9 maja:

Na svoj fronti u obluku Cerne danju i noću neprekidna, žestoka artiljerijska vatra, koja je na mahove rasla do obrane vatre. Jaki pješadijski odjelci, okupljeni u najprednijim neprijateljskim okopima, ne mogahu, kad ih je stala tući najžešćim porazna vatra, da preduzmu nikakav opći napad. Pojedine satnije, koje su izašle iz okopa, moradoše pobjeći natrag pod djelovanjem naše paljbe i djelomice poslije bojeva bombama. Samo u istočnom dijelu obluka Cerne mogao je neprijatelj da preduzme jak napad, koji mu je pak propao sa najtežim gubicima. Na isti način i drugi napad sjevero-istočno od Makova odbijen je topovskom vatrom. Napad što je neprijatelj učinio po noći na obim krilima naših pozicija u obluku Cerne, skršio se sasvim. Pojedine neprijateljske skupine, koje su preko noći po više puta napadale pravcem na mjesto Stravina, potisnute su natrag svaki put od zaporne vatre.

O ponoći neprijatelj riješi se na žestok napad na Gradešnicu, ali je odbijen sa velikim gubicima. Zapadno od Vardara osujećen je pokušaj više pješadijskih odjeljaka da zakroče naprijed. Popodne i u noći neprijatelj preduze protiv naših pozicija južno od Doirana više napada sa najvećom žestinom, ali su mu mahom odbijeni sa teškim gubicima. Neprijatelj, koji je na pojedinim mjestima naših pomaknutih pozicija bio prodro, izbačen je opet protuudarnom.

Revolucija u Rusiji.

Nemiri u Kronstadtu.

STOCKHOLM, 9. Za posljednjih nemira u Kronstadtu ubijeno je i nekoliko pomorskih oficira. Tvrdi se, da ruski mornari ne htijahu da poslušaju engleske oficire.

Stanje u Francuskoj.

PARIZ, 9. Do prijedlogu ministra za pr. hranu Predsjednik je Poincaré potpisao naredbu, kojom se pridržava za kruh sve brašno i njegovi surugati od kukuruza, raži, ječma i zobi. Drugom se naredbom odredjuje popisivanje po zanatu svih muških od 16 do 60 godina.

6 slobodnozidarskoj loži u Kotoru za prve četvrti XIX. vijeka.

Piše P. Butorac.
(Svršetak).

Ložina uredba. Tragični svršetak kotorske lože.

Kotorska loža nema posebna reglementa. Danas su poznati samo reglementi zadarske i ljubljanske lože. Ostale su ih po svojoj prilici imale, ali ih nijesu dale pod tisak. Smije se tvrditi, da su reglementi pojedinih loža bili u glavnom sastavljeni po jedinstvenu kalupu, jer je u bitnim pitanjima vladala kod svih framasona jednodušnost. Po tome, oslonimo li se na gradivo zadarskoga reglementa, moglo bi se kazati, da je i reglement kotorske lože više manje uz pojedine osobujnosti u glavnim crtama raspravljao o sastavu lože, o izboru i namještenju prečasnoga (vénérable), o dužnostima dostojanstvenika, o godišnjem proračunu, o primanju novih članova, o promaknuću u viši stepen, o sjednicama, o brevetima i svjedočbama, o sudu i kazni, itd. — Za kotorsku se ložu nezna pravo, je li pripadala pod Grand Orient de France ili G. O. d' Italia. Spljetska se loža osnovala po Schmidtovu kao filijalka talijanskog G. O. Za zadarsku se zna, da je bila pod okriljem francuskog G. O., jer se to izričito spominje u reglementu. Dubrovačka je takogjer bila pod G. O. de F.

Šesti ratni zajam.

U zadnjem broju «Objavitelja Dalmatinskoga» objelodanjen je poziv na potpisivanje VI. ratnog zajma. Mnogi ga zovu «mirovim zajmom»; bilo što bilo, i mi smo uvjereni, da će VI. ratni zajam imati da služi u svrhe, koje će pospješiti svršetak rata, i koje će nam donijeti barem zoru budućeg mira.

Nema sumnje, da se je ratni položaj od zadnjeg zajma znatno promijenio nama u prilog. Ruska je revolucija iz ratnog pozorišta gotovo sasvim izlučila istočnu frontu, a pored svih telegrama, što ih Aleksejev šalje Haigu, te u kojima navješćuje veliku rusku ofenzivu, jedva će, pored danomice rastuće zadržanosti u unutrašnjim prilikama Rusije, doći na ruskoj fronti do takove općenite ofenzive. Na talijanskoj fronti mirno čekamo, da Cadorna sebi po deseti put razbije glavu na sočanskoj fronti, na zapadnoj fronti Englezi i Francuzi krvare, a da ne mogu pored gotovo nevjerojatnih gubitaka postići uspjeha. Sve ove činjenice nakrkljuju podmornički rat, koji, potopljenjem dovoznih brodova, uništava ne samo životne namirnice ententinih država već i ratnu industriju, koja uslijed tog podmorničkog rata sve više gubi sposobnost, da proizvodi, što ententinih vojskama treba.

Neke će bojažljive duše, kazati, da je to sve lijepo, ali eto koliko je novih neprijatelja: tu Ameriku, tu Kinu, tu Liberia, tu Haitij, tu Bog zna tko još! Ne čemo da podcijenimo zamašaj tih novih ratnih navješćaja, ali ne možemo ih niti precijeniti. Sa gledišta ratovanja svi ti novi neprijatelji ne znače puno; ne možda s toga, da im ne bi valjale vojske, već naprotiv s toga, jer je uslijed silne udaljenosti, pored podmorničkog rata, gotovo nemoguće, da se mogu upustiti u prevoz velikih vojski u krajeve, koji sami oskudijevaju hranom. A prevoz te hrane iziskivao bi toliku raspoloživu tonažu, da je danas trgovačke mornarice Entente i svih neutralaca ne bi mogle svladati; a i bez obzira na to, da bi u tim brodovima podmornice našle jedva dočekane žrtve. Pomoć novih članova Entente jeste dakle samo moralna, da digne već smalaksano ratno raspoloženje naših neprijatelja.

Istina, uz moralnu ententine vlasti, dobivaju i novčanu pomoć. Ali šta će im novac, kad ga ne mogu pretvoriti u topove i streljivo s pomanjkanja sirovine?

Ratni položaj dakle ne daje nikakva povoda, a da ne bi s potpunim pouzdanjem gledali u budućnost. A baš to je jedan od najglavnijih uzroka, što moramo svi po svojim silama prionuti, da namaknemo našim hrabrim junacima ona sredstva, koja će ih osposobiti, da današnji povoljni položaj na frontama pretvore na način, da naši neprijatelji dogđu do spoznaje, da bi nastavak rata samo pogoršao njihovu situaciju. U tu svrhu treba u prvom redu novaca, a naša je patriotska dužnost, da državi namaknemo taj novac potpisivanjem ratnog zajma.

Da i u tom pravcu prilike su danas nadasve povoljne. Posvuda ima taku obilje gotovog novca, da se svi tuže, kako je novac izgubio vrijednost. To nije ništa drugo, već posljedica one stare gospodarske istine o megjusobnom uticaju ponude i potražbe. Zastoj gospodarskog života učinio je raspoloživim tolike ogromne svote novca, koji, jer ga se više nugja, nego li potražuje, pojeftinjuje, ali kako se obično kaže, «gubi vrijednost».

U tom času sada država ide u susret državljanima, pa im otvara nov izvor, da svoje zalih

novca korisno upotrebljavaju u patriotsku svrhu. Šesti ratni zajam raspisan je uz kamatnjak od 5 1/2%, a kako je raspisan tečaj K 92.50, takovo ukmačenje danas jedva pružaju koji drugi papiri.

Interes, da što bolje uložite svoje novčane zalih, pa patriotska dužnost, da pomognu državi i junačkoj vojsci u nastojanju oko obrane domovine od navale nezasičnih i vjerolomnih neprijatelja, upravo nas sile, da se i ovaj put što obilnije odazovemo pozivu državne uprave, tim više, što je taj ratni zajam po svojoj prilici pozvan, da nam otvori put časnom i trajnom miru. Ozbiljno shvaćajući zadatke, koje ima u ovom teškom i sudbonosnom vremenu da vrši svaki pojedinac, svaka privatna i javna korporacija s kojom mu drago imenom, uvjereni smo, da se ni sada, kao ni prije, nitko ne će oglušiti pozivu države, da potpiše ratni zajam, jer znade da time pripomogne zgotavljanju onih «srebrnih taneta», koja će po izjavi Asquithovoj dovršiti rat.

Ruske povrede megjunarodnog prava u ratu s Austro-ugarskom Monarhijom.

(Iz zbirke izdane od c. i k. Ministarstva izvanjskih posala).

(Nastavak).

IV.

Gosp. pl. Wiesner c. i k. Ministarstvu za izvanjske poslove.

Sjedište c. i k. vojnog vrhovnog zapovjedništva, 9. avgusta 1915.

Čast mi je dostaviti pridodani žandarmerijski izvještaj što se odnosi na prisilno službovanje mirnog pučanstva zapremljenog područja za neprijateljsku vojsku.

Prilog

C. kr. zem. žand. zapovjedništvo br. 5.

Odio Strju br. 16. Okružna postaja u Strjuju br. 1. C. kr. Žandarmerijskom odjelnom zapovjedništvu u Strjuju.

Strjuj, 3. jula 1915.

Na zapovijed, poslije izvršenih izvada, javlja se, da su Rusi za sve vrijeme invazije, t. j. od 8. septembra 1914 do 31. maja 1915, sve muškarce sposobne za rad te se nalaze u okružju Strjuj upotrebili prisilno za razne radnje za rusku vojsku, kao kočijaše, gončine, predprege, a osobito za radnju kod ruskih rovova. Danomice su ruski žandari i vojnici obilazili od kuće do kuće, te su sve zaostale Austrijance, bez obzira na položaj, značaj ili dob, prisilno potjerali na rad, dapače i do Karpata. Ko se odupirao, bio je od Kozaka i žandara barbarski izlupan ili zatvoren i u Rusiju otpremljen. Na taj su način Rusi sastavili čitave odjele radnika od Austrijanaca, koji su tada bili prisiljeni da pod ruskom komandom rade za rusku vojsku. Nijesu li Rusi mogli sakupiti veći broj radnika — jer su se ljudi krili — onda su nekoliko puta opsjedali crkve nedjeljom i u svetačine dane te su ljude gonili iz crkve upravo na rad.

Iz ovog su kotara Rusi prisilno odveli osim toga još 55 osoba.

Szczerban s. r. stražmeštar.

V.

Gosp. Dumba, c. i k. poslanik u Washingtonu, barunu Burianu

moćnika, arhivara (garde de sceaux, timbres, et archives), 4 vještaka (experts), 2 meštra obrbeda (maitres des ceremonies), graditelja (architecte); pomoćnika, milostinjara (grand-hôpitalier-aumonier), 2 računarska auditora (auditeurs des comptes); glavnog nadzornika (surintendant de la musique). Prečasnici, oba nadglednika, govornik, tajnik, blagajnik, vještaci i milostinjari birali su se listićima ili krugljicama (par le voie du scrutin) svake godine iznova, mjesec dana prije ljetnog sv. Ivana. a ostale je dostojanstvenike imenovao prečasnici.

Svi su članovi bili dužni plaćati odregjenu svotu osim braće službenika (frères servantes); ovi su dobivali u zadarskoj loži godišnje 100 franaka. O primanju je morao platiti građanin ili časnik od bataljonskoga pročelnika napred, dotični vojnički činovnik od nadzornika napred 100 fr., ostali vojnici 50 fr. Učenik, koji je htio da postane pomoćnik, morao je platiti loži 12 fr., za uboge 3 fr. Pomoćnik, koji je dostigao čast meštra, plaćao je 24 fr. loži, 6 fr. za uboge. Prelaz iz jeone lože u drugu (affiliation) stajao je učenika 30, pomoćnika 25, meštra i posjednika viših stepena 15 mletačkih lira. Breve su mogli dobiti samo meštri i posjednici viših stepena, a valjalo je 9 fr. u korist lože i 75 centesima u korist siromaha. Učenici i pomoćnici davali su za svoju papirnatu svjedočbu po 75 cent. na uhar ubogara.

Nije poznato, jesu li druge lože imale poput zadarske po dvije sedmice na mjesec. Više-manje

Lenox, Mass., 25. avgusta 1915.

Čast mi je dostaviti na prosljednije izvještaj c. i k. natporučnika Ivana Zureka primljen od c. i k. poslanništva u Pekingu o opažanjima njegovim za njegova zarobljenštva u Rusiji.

Kako napomenuto poslanništvo primjećuje, natporučnik je Zurek, dospjevši 6. septembra 1914 u rusko suzanjstvo, 7. maja 1915 iz zarobljeničkog tabora u Woronovu kod Tomskta pobjegao i, nakon dugog vrlj pogibeljnog putovanja, prispio u Peking 3. pr. mj.

Prilog.

Izveštaj

o mojim opažanjima za vrijeme zarobljenštva u sibirskim gradovima Tomsku, Tajgi i naposljetku u mjestu Woronovu, nešto 30 km. južno od Tomskta.

Dao sam u zarobljenštvo u gradiću Frampol (Ruska Doljska) sa otprilike 18 časnika i 400 ljudi, te bio sam otkračen pješke za jedan dan u Cholm i dalje sa željeznicom do Kieva.

Ovdje je moralo svakomu upasti u oko oholo i drakonsko ponašanje jednog ruskog ritmajstora. Njegov rad bijaše osobito u tome, da je časnike i momčad neprestano pretraživao i krao im novac i vrijednosne predmete.

Ja sam glavom vidio, kako je navalio bičem na jednoga vojnika, koji se nije htio odijeliti od svoje poljske boce, te mu trgne iz ruke ovo nevinu posugje za piće.

Našim liječnicima, koji su jedini pružali sanitetsku pomoć našoj momčadi, oduzeli se silom svi predmeti i sprave, kad su se branili da im se oduzme privatno vlasništvo.

Za dvodnevnog boravka u Kievu ne dobismo nikakva jela i nije nas se puštalo iz prostora nam opredjeljenog.

Za putovanja iz Kieva u Tomsk, koje je potrajalo 16 dana, bila je momčad, a i časništvo izloženo najvećim pogiblima. Bez milosrdja se transportirali ljudi, koji su dopali rana na prsima i drugih teških ozljeda. Budući da momčad za putovanja samo rijetko dobivaše hrane, jela je od gladi ponajviše voća i kobasica, što je bilo uzrokom disinteriji i upali kriebiva.

S toga odahnušmo, kad prispjemo u Tomsk. Stara drvena kasarna u Tomsku, u kojoj je s početka smješteno nešto 2000 ljudi, bila je u strašnom stanju. Neugodni prostori nijesu bili napunjeni ljudima, nego čisto natprani. Ljudi su ležali u više etaža jedni povrh drugih.

U jednom prostoru, gdje je po mojem sugjeću bilo mjesta najviše za 120 ljudi, spavaše preko 700 zarobljenika. Radi toga se dogodilo, da je jedne noći, uslijed krivog alarmna požara, otprilike 30 ljudi dopalo teških i lakih kriebiva.

Baš je teških naših liječnika i časnika i podčasnika, koji su prema mogućnosti pazili na čistoću prostora; da nije buknula nijedna zarazna bolest.

Drosteri u ovim daščarama bili su vrlo nezgodni za bolesnike. A i naši liječnici ne imahu dovoljno tehničkih sredstava, da pruže bolesnicima potrebitu i sigurnu pomoć. Ruski sanitetski zavodi ne obzirahu se na naša liječnike.

Još grozniji su bili stanovi u potleučicama na periferiji grada, gdje je bila smještena njemačka momčad. Do mojem mišljenju morao je tu svaki čovjek u najkraće vrijeme ne samo oboliti, nego i potpuno propasti. Za čiče zime bilo je tu kao u unutrašnjosti jedne duplje kao u kotlu punom pare, gdje je sa krova neprestano poput kiše kapalo.

može se kazati, da su se i druge lože, po tomu i kotorska, u svemu ovomu slično vladale. Na sjednicama spljetske lože, po kazivanju Schmidta, nekađ člana lože (Sch II), predlagale su se osobe za primanje, dijelila se milostinjina, o sv. Ivanu u prosincu mijenjale su se šarže i davao veselo objed. Obrbeda je bilo malo na sjednicama, izuzme li se ustajanje i sjedanje po nekim udarcima i rukovanje, po kome se mogahu prepoznati na svakom mjestu. Izučenima se ustanova predstavljala kao viteški red sa svrhom, da prosvjetljuje čovječanstvo, te je išla za tim, kako da se javni viši službenici, čisti filantropi, postave za čuvare društva, a članovi družbe za čuvare mase. Castohleplni i radoznali lako se dadoše zavesti, jer Francezi umijahu laskati strastima. U Spljetu se išlo samo za milostinjom, proti vjeri i državi nije se nikad ništa dogodilo. Nj iz svega, prije navedenoga, proizlazi, da su lože često puta znale preći preko redovitih megjaša svoga djelovanja.

U Barcheleotovu breve-u potvrguje «vénérable et officiers de la R. de St. Jean sous le titre distinctif des amis de la victoire régulièrement constitué a L'O. de Cattaro en 5808», da «Édine Étienne Alexandre Barchelot, (Médecin, âgé de 32 ans, natif de Linôry, département de Lyonne, possédant Troisième Grade Symbolique» (potvrguje prečasnici i časnici lože sv. Ivana pod zasebnim naslovom prijatelja pobjede, redovito osnovane pri G. O.; u Kotoru g. 5808, da Edin Sijepan Aleksander Bar-

¹ Allgem. Handbuch der Freimaurer, 58.
² Kloss, Geschichte der Freimaurerei in Frankreich. I. 291, 415 ex op. cit.

Gospodarstvo.

Crvna pošast pluća kod goveda.

(Pouka za čuvare i pastire).

Crvna pošast pluća kod goveda biva prouzročena od koncastih, četiri do osam centimetara dugih crvića.

Infekcija nastaje obično na pašnjacima, gdje životinje sa pašom, u piću primaju dotična crvna legla. Najpogibelniji su močvarni pašnjaci kao i oni predjeli, koji su izloženi čestim poplavama.

Okuženje pašnjaka nastaje izbacivanjem crvnog legla u izlučnina pri kašlju ili sa balegama obvođenih životinja (goveđa, srne).

Plućni se crvići ugnježuju u dušniku te u njegovim ogrankama (bronhama) prouzrokujuć svojim djelovanjem dugotrajni katar bronha, a pače često i upalu pluća.

Na početku bolesti primjećuje se jedino kašalj, koji dolazi u jakim i bolnim napadajima.

Tekar polaganom prirođu se ovome kašlju i drugi znakovi bolesti.

Životinje onda slabije jedu, namršave te postanu nevesele i mlohave; dlaka se nakostruši, pri čemu se nerijetko pojavi i crijevni proljev.

U slučajevim nagomilanja znatnijeg broja tih nametnika u plućima, dolazi često do davljenja, pri čemu životinja, uz naporni kašalj, izbacuje čitave klupke bijelih plućnih crva.

Ne pruži li se bolesnim životinjama na vrijeme, i to odmah iza prvog kašlja, redovita pomoć, onda mnogo od njih propada nenadno (preko noći) uslijed udruženja, ili ako bolest dulje vrijeme potraje, iste ginu ili uslijed opće nemoci ili uslijed upale pluća.

Da se spriječi gubitak životinja od crvne pošasti na plućima, moraju se iste, a svakako junad, koja je u većoj mjeri sklona infekciji no što odrasla goveđa, držati postrance od močvarnih pašnjaka, pri čemu imati će se svaki slučaj sumnjivog kašlja bez oklijevanja prijaviti veterinaru.

Raspoznaja i liječenje crvne pošasti pluća kod goveda.

A) Raspoznaja.

Crvna pošast pluća kod goveda pokazuje se uz pojave kroničkog bronhijalnog katara; pojave istog nijesu baš specifične naravi.

Kod prvih slučajeva pojavljanja ove pošasti ista se daje ustanoviti samo pronalaganjem odnosnih crva (ili njihovih jajeta i zametaka) u izbačenome sekretu.

Spolno dozrijeli crvići mogu se već opaziti golim okom; isti opažaju se češće na tlu onih pojsa, gdje se napajaju životinje.

Prigodno pak pronalaganje crva uspijeva također, ako se životinja na umjetni način podraži, da zakašlje i da onda izbaciti dotični sekret u jednu pripravljenju spravu, odnosno u kakovu drugu prikladnu posudu, napunjenu vodom.

Još sigurnije pak je mikroskopično istraživanje dotičnih sekreta u pogledu prisutnosti crvnih jajeta ili njihovih zameta.

Materijal za ovako istraživanje dobiva se ili na gore spomenuti način, ili pomoću naročito za tu svrhu konstruiranih takozvanih hvalčala za sluzne tekućine, ili pomoću jednog štapa sa naujjenim pamukom oko šiljka, koji se uvede u grlo, netom životinja zakašlje.

B) Liječenje.

Na temelju dosadašnjeg iskustva izpostavilo se je, da intratrahealno ustricavanje antiparasitnih sredstava u vodenim ili u uljastim rastopinama najbolji je lijek za ovu pošast.

Od imenovanih vodenih rastopina dolaze u obzir n. p. 1% kreozota ili 1% karbolove kiseline po 20 cm³ za jednopolutno intratrahealno ustricavanje.

Od uljastih rastopina preporučuje se:

Ol. Terabinthi

Olivarum

a. a. 100.00

Creolini puriss. 10.00

Od ove uljaste rastopine treba za jednopolutno ustricavanje 20 cm³.

U težim slučajevima oboljenja uputno je, da se spomenute injekcije čine kroz više dana i to izmjenično sa vodenom odnosno sa uljastom rastopinom.

Uz intratrahealne injekcije, — čija je primjena jednako ona preporučljiva, ako se radi samo o postojanju crvne bronhite, a ne istodobno i o infiltraciji odnosno o upali pluća, mogu se upotrebiti i inhalacije pare od katrama, trpentinovog ulja, kreolina i t. d.

U laganim slučajevima bolesti može se postići željena svrha i samim gore spomenutim inhalacijama. U svrhu uništenja crvnog legla, koje dođe u životinjski organizam bilo hranom bilo pićem, preporučiti je podavanje trpentinovog ulja sa jednakom količinom domaćeg ulja 3 ili 4 puta sedmično po jednu žlicu sa izvarom sjemena od lana i to koliko prividno zdravim, koliko bolesnim životinjama, koje se tjeraju na pašu.

Tamanjenje plućne crvne pošasti.

1. Opće profilaktične mjere.

1) Veterinarski pregled životinja od paše u pogledu njihovog sveukupnog zdravstvenog stanja, a napose pak glede eventualnog postojanja plućnih bolesti i to još prije njihovog odгона na pašu, pri čemu imati će se osobita pažnja svratiti na životinje nepoznatog porijekla, kao i na one, koje su već drugdje polazile pašu.

2) Poučavanje čuvarskog osoblja (upravitelji pašnjaka, čuvari, pastiri i t. d.) glede pojava crvne plućne pošasti (prilog A) i to uz opomenu, da je isto dužno, svaki sumnjivi slučaj oboljenja životinja bez oklijevanja prijaviti dotičnome veterinaru.

3) Imenovanje naročitim veterinaru, koji će u stanovitim razmacima — n. p. jedan put na mjesec — nadzirati zdravstveno stanje životinja na pašnjacima i koji će imati zadatak, da uklone sve štetne nosne posljedice toliko na pašnjacima koliko u samim zakloništim, opredjeljenim za životinje.

4) Izlučivanje močvarnih čestica na pašnjacima zagrijavanjem istih. Slijedi.

Žile od troskota — dobra krma!

Troskot je nemili korov. Ako ga na proljeće hranom kidaš ili ručnim ratilima čupaš, to je istina potrebna radnja, ali se za to, najbolje troši mnogo vremena. Unatoč svim opomenama, da troskot valja sakupljati, u mnogim ga krajevima prosto po putevima suše, pa spale.

Ovo je i u mirno doba bila prava rasipnost; a u ratno doba spaljivanje žila od troskota ne znači samo gubljenje krme, nego je ovaj postupak ružna i ukora vrijedna stvar, jer je troskot jedini biljni otpad, koji konje draži poput zobi, pak im donekle može da nadoknađi zob. Žile od troskota, nepotrebljene kao krma, mogu se upotrebiti s lošijim vrstama zobi.

Ko će da žile od troskota upotrebi za krmiljenje, valja da ovako postupi: pošto se žile otuku, da bi se lijepo očistile od zemlje i od kamenčuka, operu se u vodi (na rijeci ili na potoku); zatijem se suše na shodnoj napravi (n. pr. na rešetima za djetelinu); treba li ih prevoziti, najbolje se povežu slamom; najzad se pred krmiljenje isjeckaju.

Dandanas, kad liuta nevolja u mnogim krajevima sili, da se i zadnje zobeno zrno upotrebi za sjetvu i za ljudsku hranu, savija je dužnost, da pazi, da se žile od troskota, pošto se izgule iz oranice, ne bi kao i dosad uništavale.

Budući da je vrijeme za kupljenje žila od troskota s oranica već poohmaklo, preporuča se, da se žile sakupljaju po suhu vremenu, a po kiši da se prenesu i čiste.

I ko žile od troskota ne misli upotrebiti za krmu, neka ih svejedno sakuplja, pere, suši i veže u snopove, jer mu mogu biti vrelom izdašna prihoda: za 100 kg. suhe robe plaćaje se 25 kruna.

Ubrzo će naime početi djelovati postaje za preuzimanje ove robe, što će ih po cijelju Austriju urediti č. k. uređ za prehranu puka kao glavna postaja za skupljanje žila od troskota.

Tad će svak moći da u neposrednoj blizini svoga boravišta prođa sakupljene, osušene i od kiše sačuvane žile od troskota.

Neka se dakle staro i mlado lati sakupljanja ovih žila; ko god, živeći na selu — bio činovnik, vojnik, učenic ili posebnik — doprine u svojim slobodnim satovima za čišćenje njiva od troskota, s jedne će strane povećati zalihu krme, a s druge će povisiti prihod naredne žetve.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Česar i Kralj Karlo svojim narodima.

BEČ, 12. Današnja «Wiener Zeitung» objavljuje ovo česarevo ručno pismo:

Dragi grofe Clam-Martinić!

Treća je ratna godina minula sa svim svojim tegobama, pa sve i da se hoće još koji mjesec dok sjeme, što već niče, donese nam hrane, to se opet možemo nadati, da će nam proljeće olakšati život.

Ali dotle treba izdržavati, a to će nam, naravno, uz veliko stezanje, bez sumnje i uspijeti. U ovo teško doba hita mi se, da Svojim ljubljenim narodima rečem, kako Me njihove muke, duboko u srce diraju i da im najviše zahvaljujem na poštivosti i strpljenju, kojim na se napružuju sve ratne tegobe.

Sa zahvalnošću uvažavam ono, što je pučanstvo sa divnim ulaganjem svojih duševnih i materijalnih snaga učinilo u ovo ozbiljno vrijeme: rad poljodjelca, rad obrtničkog i industrijskog radnika, rudničara, jednom riječi svih onih hrabrih i ustrajnih boraca širom svega gospodarskog života, koji su se pokazali dostojni junaka što se bore za postojanje naše domovine i časti.

Sa iskrenom zahvalnošću sjećam se i uzornog djelovanja naših patriotskih žena, koje su u najteže vrijeme, sa postojanošću, gospodarstvom vrlinom i djelotvornom ljubavlju prema iskrenjenu sebi za uvijek stekle priznanje domovine.

Od svih njih očekujem, da će one, prožete veličinom vremena, koje strogo traži da savija ruka pregnu za radom, i unaprijed djelovati koliko im snage dadu.

Gledajući sa pouzdanjem u budućnost, svima njima prosim od Boga najobilatiji blagoslov. Nek ih tvrda nada u sjore bolje dane prati u njihovom daljem radu, što ga posvećuju ukupnoj domovini.

Ova Vam nalazem da saopćite pučanstvu. Laxenburg, 8 maja 1917.

KARL s. r.

Clam-Martinić s. r.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 11. Službeno se javlja:

«11. maja 1917».

Istočno i jugo-istočno bojište:

Ništa znatno.

Talijansko bojište:

Na donjoj Soči s obe strane živahna letjelika djelatnost.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvjestaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 11. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan 11. maja 1917:

Zapadno bojište:

Djelatnost obostranih artiljerija doprla je jučer na svoj bojni front kod Arrasa do veće žestine. Djelimični engleski zagoni kod Fresnoya i Roexa i izmiegju Monchyja i Cherisija progioše naprazno. Neprijatelj pokušaj da uzme na juris Bullecourt zaoblazeci ga, odbijen je sa znatnim gubicima. Izmiegju Soissons i Reimsa borbeno je djelatnost na večer iznova porasla, osobito na cesti Soissons-Laon, s obe strane od Craonne, duž Kanala Aisne-Marne, u Champagni, a na mjestu i u Argonna. Jaki francuski napadi izmiegju Mont l'Hiver i ceste Corbeny-Berry-au-Bac kaogod i kod Drosnesa izjalovise se.

Dana 10 maja oboreno je 18 neprijateljskih letjelica i jedan zauzdani balon.

Istočno bojište:

Na macedonskoj fronti iznovično pokušaji. Francuza i Srba da napanu izmiegju Cerne i Vardara ne moguše nikako do poprave bitku što su je ententine čete izgubile, te su otpuno odbijeni. Iz vijesti četa se razabire, da je neprijatelj u trodnevnom neuspjelom napadima pretrpio osobito teških gubitaka.

Večernji izvještaj njemačkog glavnog stana.

BERLIN, 11. Wolff Bureau. Večernji izvještaj: Na bojnim frontama na zapadu stanje se nije izmijenilo.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Izvjestaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 11. Glavni stan javlja, 10. maja:

Fronta u Iraku:

Osim lakih okršaja izmiegju straža, mirovanje.

Fronta u Kavkazu:

Neprijatelj pokušaj da napanu naše zaštitne linije u odsječku našeg lijevog krila, osuđen je. Protivnik je priglat na uzmak.

Fronta na Sinaju:

Iza neprijateljske fronte prama Ghazi opazila se življa djelatnost. Samo mjesto Ghaza stalo je dana 8 maja neko vrijeme pod artiljerijskom vatrom.

Izvjestaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 11. Izvjestaj generalnog štaba, 10. maja:

Fronta u Mačedoniji:

Napadi što ih je neprijatelj, poslije najjače pripreme vatrom, preduzimao po više puta danju i noću, a bili dijelom od skrainosti bijesni, na vis 1248 sjeverno od Bitolja, pak na svoj fronti u obluku Cerne i u kraju oko Moglene, kaogod poglavito na pozicije kod Doirana, mahom su odbijeni, što u našoj vatri, što poslije krvavih bojeva iz bliza ili protunapadima. Gdje je neprijatelj uspio da provali u naše opkope, tu bi iznova izbačen. On pretrpi nečuvnih gubitaka. Lješine njegove poginule momčadi ispunjuju naše opkope ili zastiru prepolje naših pozicija.

Jučerašnji i današnji bojevi bijahu dosad najljući. Hvala neisporedivoj hrabrosti i neslomljivoj žilavosti, kojom su bugarske i njemačke čete branile svoje pozicije, skršeni su u ova dva dana zamane borbe luti napadi, što su ih Sarrailove čete preduzele.

Revolucija u Rusiji.

PETROGRAD, 11. Petrogradska agencija: General Ruski svrgnut je sa višeg zapovjedništva sjeverne fronte, ali ostaje i dalje član državnog vijeća i ratnog vijeća.

Službeno se poruču vijesti o odlasku Buchanana.

PETROGRAD, 9. «Petrogradska brzovjavna agencija» javlja: Vijesti o engleskom poklisaru su neispravne.

KODENHAGEN, 11. Novine pišu, da francuske i ruske novine javljaju, da se francuski poklisar u Petrogradu Daleologue povukao.

Zahtjevi vijeća vojnika i radnika.

AMSTERDAM, 10. «Daily Telegraph» javlja iz Petrograda: Vijeće vojnika i radnika predalo je provizornu vladu notu sa točnim rokom, u kojoj se zahtijeva, da provizorna vlada mora provesti izjavu vijeća vojnika i radnika o spoljašnjoj politici.

Svečana sjednica u Dumi.

PETROGRAD, 11. Petrogradska agencija. Prigodom godišnjice otvorenja prve Dume, bila je danas u Tavričeskoj Dalati zajednička svečana sjednica predstavnika triju prejašnjih Duma i današnje. Na sjednici bijahu svi članovi privremene vlade i diplomatski zbor.

Gubici talijanske vojske.

LUGANO, 11. Zastupnik Arcò saopćuje u «Informazione», da je talijanska vojska za zimskih mjeseci gubila mjesечно od ozebanja, usova i bolesti po 80.000 do 90.000 ljudi, megju tima 2000 oficira.

Telegrami della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

L'Imperatore ai suoi popoli.

VIENNA, 12. L'odierna «Wiener Zeitung» pubblica il seguente autografo imperiale:

Caro conte Clam Martinić!

Il terzo inverno di guerra, con tutti i suoi rigori, è passato, e sebbene ci vengiamo ancora parecchi mesi prima che i seminati germi-nanti ci forniscano alimento, possiamo pure riprometterci che la stagione novella recherà seco un alleviamento all'esistenza.

Bisogna perdurare fino allora, ciò che, naturalmente, con grandi privazioni, senza dubbio ci riescirà.

In questi difficili tempi Mi tarda di dire ai Miei diletti popoli quanto profondamente Mi tocchino il cuore le loro pene, e come lo senta la più calda gratitudine pel lieto spirito di sacrificio e per la pazienza con cui essi si sobbarcano a tutte le gravezze della guerra.

Io apprezzo con riconoscenza quanto la popolazione, con mirabile impiego delle sue energie morali e materiali, ebbe a compiere in questi gravi tempi: il lavoro dell'agricoltore, dell'industriale, dell'operaio degli officii, del minatore, in breve di tutti quei valorosi e perfino lavoratori della vita economica complessiva, che si sono mostrati degni degli eroi, combattenti per l'esistenza e l'onore della nostra patria.

E penso altresì con sincera gratitudine all'esemplare opera delle nostre patriottiche donne, che nell'epoca più grave, con costanza, con industrie parsimonia, coll'operoso amore

del prossimo, si sono assicurate per sempre il riconoscimento della patria.

Io Mi riprometto che, penetrati della gravità dei tempi, che chiamano imperiosamente al lavoro tutte le mani, tutti compieranno anche in avvenire i massimi sforzi.

Guardando pieno di fiducia nell'avvenire, lo invoco su tutti le più copiose divine benedizioni.

Dossa la sicura speranza in prossimi giorni migliori essere compagna al loro lavoro, consacrato al bene comune della patria.

Ciò La incarico di portare a notizia della popolazione.

Laxenburg, 8 maggio 1917.

CARLO m. p.

Clam Martinić m. p.

I bollettini dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA 11. Si annuncia ufficialmente:

«11 maggio 1917».

Teatro della guerra orientale e sud-orientale.

Nulla d'essenziale.

Teatro della guerra italiano:

Sull'isonzo inferiore da ambo i lati vivace attività aviatoria.

Il sostituto capo dello stato maggiore generale von Höfer tenente maresciallo.

I bollettini del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 11. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 11 maggio 1917.

Teatro della guerra occidentale:

L'attività delle artiglierie raggiunse ieri, da ambo le parti, su tutto il fronte dei combattimenti presso Arras, una maggior violenza. Punte parziali inglesi presso Fresnoy, Roeux e fra Monchy e Cherisy rimasero senza successo. Nel tentativo di prendere d'assalto Bullecourt con un accerchiamento, il nemico venne respinto con copiose perdite. Fra Soissons e Reims l'attività combattiva aumentò a sera di nuovo, particolarmente sulla strada Soissons-Laon, da ambo le parti di Craonne, lungo il canale tra l'Aisne e la Marne, nella Sciampagna e qua e là anche nelle Argonne. Forti attacchi francesi fra Mont l'Hiver e la strada Corbeny-Berry-au-Bac nonchè presso Drosnes fallirono.

Il giorno 10 maggio furono fatti precipitare 18 velivoli nemici ed un pallone frenato.

Teatro della guerra orientale:

Sul fronte macedone nuovi tentativi d'attacco dei Francesi e dei Serbi fra la Cerna ed il Vardar non poterono avere in nulla le sorti della battaglia, perduta per le truppe dell'Intesa; essi furono completamente ribattuti. Dalle relazioni delle truppe risulta, che il nemico nei suoi sterili attacchi di tre giorni, subì perdite particolarmente gravi.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

La rivoluzione in Russia.

Solenne seduta commemorativa alla Duma.

DIETROBURGO, 11. (Agenzia petroburghese). In occasione dell'anniversario dell'apertura della prima Duma, ebbe luogo oggi nel Palazzo l'aurico una seduta solenne comune dei rappresentanti delle tre dume precedenti e di quelli dell'attuale. Alla seduta intervennero tutti i membri del Governo provvisorio ed il corpo diplomatico.

Generale russo assassinato a Riga.

DIETROBURGO, 11. (Reuter). Il comandante della divisione dei fucilieri siberiani a Riga maggiore generale Kartzow venne assassinato mentre passeggiava.

Le perdite dell'esercito italiano nell'inverno.

LUGANO, 11. Il deputato Arcà comunica nell'«Informazione» che l'esercito italiano durante i mesi d'inverno, in seguito ad assideramento, lavine e malattie, perdette da 80.000 a 90.000 uomini al mese; fra questi 2000 ufficiali.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

CASSA AGRICOLA ZARATINA

(Consorzio registrato a garanzia limitata).

La direzione della Cassa Agricola Zaratina invita i propri soci all'adunanza generale che si terrà domenica 20 corr. alle ore 10 ant. nei locali sociali coll'ordine del giorno:

1. Presentazione dei bilanci.

2. Elezioni suppletorie.

3. Eventuali.

Zara, 10 maggio 1917.

JAVNA ZAHVALA.

Prigodom smrti mojeg nezabavnog sina

IVANA VICIĆA

c. k. višeg oficijanta

pošto mi nije moguće svima posebice zahvaliti, činim to javnim putem, izrazujući svima koji su mi iskazali svoje saučesće, te time olakšali moju duboku bol i tešku žalost, moju najtopliju zahvalnost. Najsrdačnija hvala svim c. k. mjesnim vlastima i uredima, koji su me na stolnu načina zaduzili i pokojnima iskazali pri sprovodu najzadnju počast.

Osobita hvala Mati Delašu i Todu Širko koji su se zauzeli za sprovod i položili vijence.

Biograd, 9 maja 1917.

Ožalošćena majka Mara ud. Vicić.

Sestre Nina Malić rogi. Vicić, Ana Tilić rogi. Vicić.

Šurjaci Ivan Malić c. k. financ. nadstržar, Ioso Tilić.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — Preuzimlje naručbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izradba. — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkiša: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Fours, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Tko želi nabaviti uz povoljne cijene

Sumpora i Galice

neka se obrati na
Matko Milković, Rijeka.

Fratelli Mandel & Nipote BANCA CAMBIO-VALUTE — ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10.

Credito Mobiliare Aust. 1858. Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20.

Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8.

Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6, Singole cartelle Cor. 2 ecc.

ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIA Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

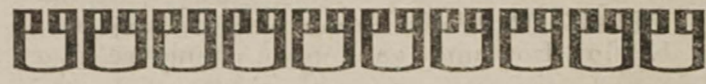
Dadi per brodo

da 5 centesimi
in vasi di latta contenenti 1000 pezzi.

Ordinazioni
da 100.000 per volta a Cor. 16.50 al mille
" 50-25.000 " " " " 17.50 " "
" 10.000 " " " " 18.50 " "
ordinazioni minori " " " " 20.00 " "

Franco Draga, imballaggio separato, pagamento anticipato oppure per rivalsa, senza impegno!

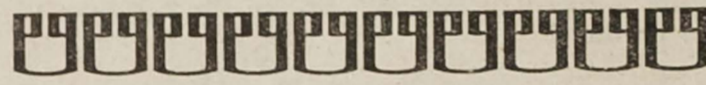
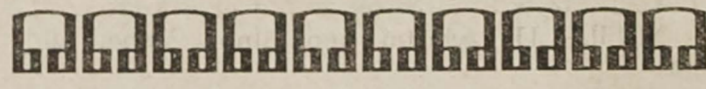
Esclusiva rappresentanza
A. KLUN
Bomboneria, delicatezze e merce di partita
TRIESTE, Via Borojević N. 2.

Oglas.

Općinska štedionica u Benkovcu ukamaćuje sve štedioničke uložke od 15. prosinca 1916 do daljnega sa 4% (četiri posto) čisto, što se ovime do sveopćeg znanja stavlja.

ODBOR.

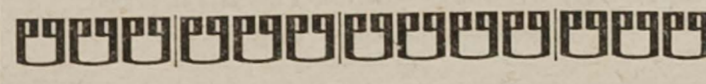
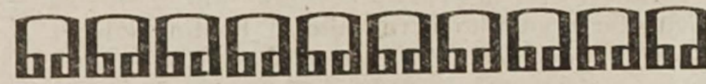
Šode kauštike

u bačvama od okolo 400 kg. prodaje uz najniže dnevne cijene tvrdka

Marcello Pattiera

Zadar

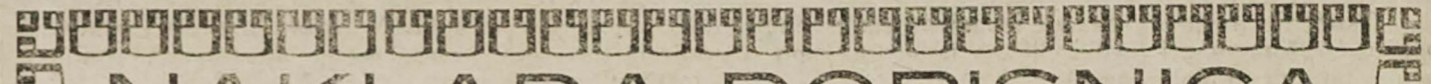
Brzjavici: PATTIERA - Zadar.

ŽIVO VAPNO

za škropljenje loze
primaju se predbilježbe kod

Skladište CIRILLO ORLICH
ZADAR - obala Sv. Rok.

NAKLADA DOPISNICA

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.

Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubeznih od 5 do 15 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Računa štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 Kuv. i 10 Listova 26 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 5. — Cigaretnog papira: «SAMUM» 1. vrste kr. 7.80, 11. vrste kr. 6.80, «AUSTRIA» kr. 4.20 po kartonu. — Fotografiskih potrepština. — Trgovačkih knjiga svake vrsti i veličine.

Emailiranih Tablica
za dućane i urede

Disači stroj «Meteor» Kr. 480 takogjer hrv. pismom.

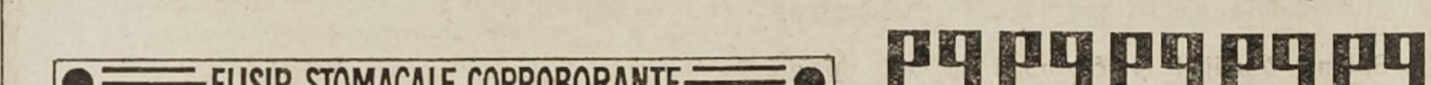

Dečata od gume i mjedi.

Električna Baterija Kr. 1.40 komplet Kr. 3.90.

Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, veličina 73x50, Kruna 3.50. Okvira svake vrsti i veličine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 5 do 6.60, sa gvozdnom žicom 3 m/m kg. K. 7.80.

POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

Konvertirajte svoje hipotekarne dugove u jeftine, amortizacione i neotkazive zajmove

Zemljišno Veresijskog Zavoda Kraljevine Dalmacije u Zadru.

Zavod nije ustrojen radi dobitka, već za promicanje zemljišne veresije u Dalmaciji. Zeman je za konverzije veoma povoljan. Dobrojni tečaj zavodskih zajmova iznosi sada 100%. Hipotekarni dužnik plaća zavodu godišnje samo 4 1/2% kamate, 1/4% doprinos upravnome trošku, najmanje 1% na dobitak glavnice, uz naknadu nekih sitnih troškova. Na pr. na zajam od K. 1000 plaća se polugodišnje:

polovica 5 1/2% anuiteta	K. 27.50
1/4% doprinos upravnome trošku	K. 1.25
naknada poreza prihodarine	K. 0.18
biljeg namirnice	K. 0.20
ukupno	K. 29.13

Ovo se plaća kroz 75 polugodišta (37 1/2 godina), pa je onda utrnut cio dug na glavnici i kamatama. Sve bliže obavijesti daje kretom pošte ravnateljstvo zavoda.

Jadranska banka podružnica Split

počam od
1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicama
3 3/4 kamata.

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna „**BLANKA**“ koji podpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 dkg. - dok zaliha traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA -- Zadar.

Cijena je n...
Kr. 12... samo...
Na polugodište i...

Tele...
Tele...

Izveštaji...
stana od 12. 13...
Dalmatins...

Pošto...
Potopljen fr...
BERLIN...
podmornica, k...
a na njoj zap...
burg, napala...
30 aprila fran...
berts od 5394...
rijalom, a iša...
torpedom. Pa...

BERLIN...
njemačkih b...
došlo je na f...
engleske mal...
neprijateljski...
djelovanja na...
potonuo je. N...
bitaka.

Bethm...
BEČ, 13...
mann Hollwe...
ministrom iz...
Bethmann Ho...
gu u audijer...
Dijhovim Veli...
lar večerao je...
poklisarstvu...
Berlin. Dogov...

Austrijski s...
BERLIN...
Za posebna...
demokratima...
doći početkom...
njemačkih so...

Dopust Zast...
K...
BEČ, 12...
meja imaju...
Kuća Carevin...

Izveš...
CARIGR...
Fronta...
Istočno o...
iznova naše...
protunapador...

Fronta...
Patrolske...
Fronta...
Miruje...

Svetište...
Dapisi...

Cijenim...
posao, što i...
vati, da oždo...
Dalmaciji, uz...
najviše bogo...
Vrplicem. D...
Vrplicem. D...
najprviš na o...
čemu ono po...
Sinj je...

Zagore. Tam...
joj duši, nam...
— na najnuž...
tiv je Vrplic...
deset, ponajb...
i taman jedn...
raplje rasulo...
zatišici ispe...
put kvočke i...
treći po hum...
noga glavari...
Petković, Pj...
ne stegne li...
micu jedno s...
djeljom i za...
polaze k crku...
Promišlj...
zar ni evang...